

TYCHO BRAHE

MINNENA PÅ VEN

Tycho Brahe 1546-1601

Tycho Brahe föddes den 14 december 1546 på Knutstorps slott i Skåne. Vid tiden en dansk provins. Hans föräldrar, Otte Brahe och Beate Bille, tillhörde den mäktigaste delen av den danska högadeln. Flera av Tychos släktingar tjänade den danska kungen som riksråd eller som länsherre.

Av flera anledningar växte inte Tycho Brahe upp hos sina biologiska föräldrar. Istället uppfostrades han av sin farbror Jörgen Brahe och hans hustru Inger Oxe på Tosterups slott. Vid en ålder av 13 år skickade de iväg honom till universitetet i Köpenhamn. Där skulle han studera filosofi och retorik. Det var aldrig meningen att Tycho skulle bli intresserad av astronomi, men en solförmörkelse år 1560 väckte hans intresse och han började läsa böcker i ämnet. Jörgen och Inger förespråkade istället att han skulle studera lag, humaniora och vetenskap. Dessa studier tog Tycho till Leipzig, Wittenberg, Rostock och Basel. I Leipzig studerade han astronomi utan tillåtelse från föräldrarna, men han förläts när han visade framgång. Tycho upptäckte att gamla observationer han läste om i böcker och tabeller inte var så noggranna som de utgjordes att vara. Han började därför konstruera bättre instrument och säkrare metoder för att utveckla och utföra precisionsmätning av himlakroppar.

År 1570 återvände Tycho Brahe från sina resor och bosatte sig i Skåne. Han spenderade långa perioder på Herrevadskloster. Där bodde hans morbror Steen Bille. Tillsammans byggde de ett laboratorium och ägnade sig med stort intresse åt att studera alkemi, ett ämne som fascinerade de båda. Kvällen den 11 november 1572, var Tycho på väg hem från laboratoriet då han vände blicken upp mot himlen. Till sin förvåning såg han en ny stjärna i stjärnbilden Cassiopeia. Stjärnan lyste klarare än någon annan stjärna på hela himlen. Tycho började direkt göra mätningar av dess position. När Tycho Brahe levde ansåg man himlavalvet vara gudomligt och perfekt. Därför trodde man att inga förändringar kunde ske på himlen. Att Tycho Brahe då hävdade att det kommit en ny stjärna blev mycket uppmärksammat. Många trodde på Tychos mätningar - andra trodde att han hade fel. Tycho observerade stjärnans ljusstyrka och position under ett år då den bleknade bort och försvann. Mätresultaten skrev han ner och publicerade i boken *De nova stella*. Boken gjorde honom berömd över hela Europa.

Tack vare arbetet med den nya stjärnan blev Tycho erbjuden vetenskapliga uppdrag över hela Europa. Han förberedde sig på att leva på sin forskning utomlands, då den danske kungen Fredrik II, övertalade honom att stanna i

www.tychobrahe.com

Nominerat till European Museum of the Year Award 2007

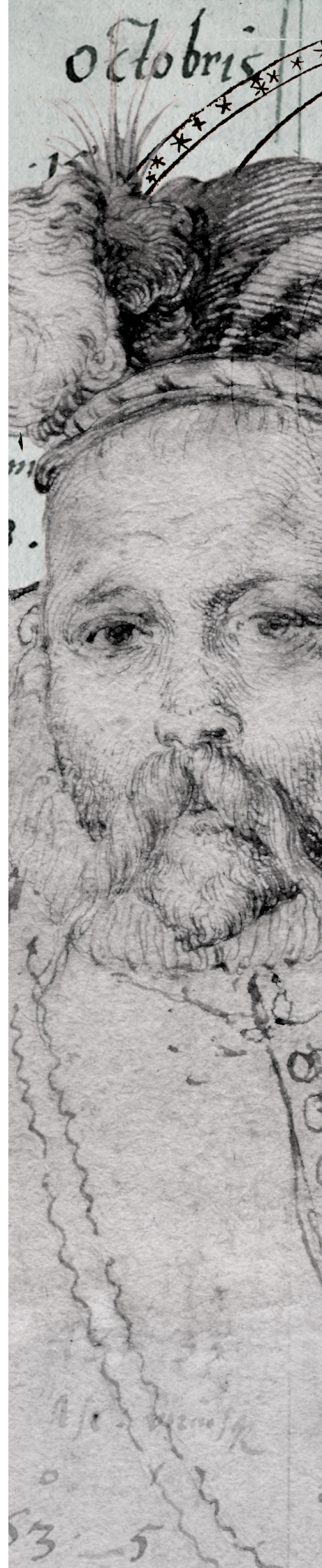
Danmark. Han skulle då få hela ön Ven i Öresund. På ön skulle Tycho få bygga ett eget observatorium och leda ett stort vetenskapligt projekt. Dessutom blev han lovad inkomsterna från ett antal egendomar runt om i landet.

Under sina resor i Europa hade Tycho sett många vackra slott som gav honom inspiration till slottet han lät bygga på Ven. Slottet Uraniborg blev en av tidens mest berömda byggnader. Varje del av byggnaden var utformad för att passa Tychos vetenskapliga projekt. I 20 år blev slottet en mötesplats för vetenskapsmän och kungligheter från hela Europa. Det vill säga en 1500-tals forskningsinstitution nytt i sitt slag. Efter Tychos död 1601, revs slottet och idag finns det inga rester kvar.

På Ven forskade Tycho Brahe och hans assistenter målmedvetet i ämnen som astronomi, meteorologi och kartografi. Han anlade också en pappersmølla och ett boktryckeri. Tycho hade även ett stort intresse för tidens mest populära vetenskaper som alkemi och astrologi. Tycho Brahe var nydanande på många sätt. Hans vetenskapliga metod empiri innebär att man helt och fullt litat på vetenskapliga experiment. Utan influenser från tro eller filosofi. Han var den första vetenskapsmannen i modern tid att arbeta på detta sätt.

1597 tvingades Tycho Brahe att lämna sin ö. Den nya danska kungen Christian den IV, son till Fredrik II, hade tagit över makten i landet och han ansåg att Tychos verksamhet inte längre lönade sig. Tycho med familj lämnade därför Danmark. Han reste till Prag där han utsågs till kejsarlig hovastronom av kejsare Rudolf II. Med till Prag hade Tycho tagit sin tryckpress och sina mätinstrument och fortsatte sina observationer i Prag. År 1601 träffade han Johannes Kepler och utsåg honom till sin assistent. De hann arbeta tillsammans mindre än ett år när Tycho avled den 24 oktober. Kepler ärvde då Tychos arbete och sammanställde hans många observationer. Med hjälp av dessa kunde han dra slutsatser som förde kunskapen om vårt planetsystem vidare till en ny högre nivå.

Tycho Brahe ligger begravd i Týn kyrkan i Prag. Vid hans begravning hyllades han som en av tidernas främste vetenskapsmän.

www.tychobrahe.com

Nominerat till European Museum of the year Award 2007